

Publicatieblad van de Europese Unie

C 134

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

63e jaargang

24 april 2020

Inhoud

I Resoluties, aanbevelingen en adviezen

RESOLUTIES

Parlementaire Vergadering Euronest

2020/C 134/01	Resolutie van de Parlementaire Vergadering Euronest over parlementair toezicht als instrument ter versterking van de democratie, verantwoordingsplicht en doeltreffendheid van overheidsinstellingen in de landen van het Oostelijk Partnerschap	1
2020/C 134/02	Resolutie van de Parlementaire Vergadering Euronest over de bevordering van digitalisering om de efficiëntie te verhogen en de economische groei in de EU en in de landen van het Oostelijk Partnerschap te stimuleren	7
2020/C 134/03	Resolutie van de Parlementaire Vergadering Euronest over solidariteit en onderlinge aanpassing in de energiesector — Naar een progressief regelgevingskader	11
2020/C 134/04	Resolutie van de Parlementaire Vergadering Euronest over innovatie op het gebied van onderwijs en onderwijshervormingen in de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap: uitdagingen en kansen	16
2020/C 134/05	Resolutie van de Parlementaire Vergadering Euronest over de toekomst van de trioplusstrategie voor 2030: werken aan de toekomst van het Oostelijk Partnerschap	22

NL

I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

RESOLUTIES

PARLEMENTAIRE VERGADERING EURONEST

RESOLUTIE

van de Parlementaire Vergadering Euronest over parlementair toezicht als instrument ter versterking van de democratie, verantwoordingsplicht en doeltreffendheid van overheidsinstellingen in de landen van het Oostelijk Partnerschap

(2020/C 134/01)

DE PARLEMENTAIRE VERGADERING EURONEST,

- gezien de oprichtingsakte van de Parlementaire Vergadering Euronest van 3 mei 2011,
- gezien de gezamenlijke verklaring van de top van het Oostelijk Partnerschap van 24 november 2017 in Brussel en eerdere verklaringen,
- gezien de integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie van juni 2016, getiteld “Gedeelde visie, gemeenschappelijke actie: Een sterker Europa”, en de uitvoeringsverslagen van het eerste en tweede jaar (2016 en 2017),
- gezien het gezamenlijk werkdocument van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden van 9 juni 2017 getiteld “Eastern Partnership - 20 Deliverables for 2020: Focusing on key priorities and tangible results” (Oostelijk Partnerschap – 20 doelstellingen voor 2020: Aandacht voor kernprioriteiten en concrete resultaten),
- gezien de resolutie van het Europees Parlement van 9 juli 2015 over de herziening van het Europees nabuurschapsbeleid,
- gezien het verslag van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid/vicevoorzitter van de Commissie van 18 mei 2017 over de tenuitvoerlegging van de herziening van het Europees nabuurschapsbeleid,
- gezien de aanbeveling van het Europees Parlement van 15 november 2017 aan de Raad, de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden over het Oostelijk Partnerschap, in de aanloop naar de top van november 2017,
- gezien de resolutie van de Parlementaire Vergadering Euronest van 3 april 2012 betreffende de versterking van het maatschappelijk middenveld in de landen van het Oostelijk Partnerschap, met inbegrip van de kwestie van samenwerking tussen de overheid en het maatschappelijk veld, en de kwestie van de hervormingen gericht op het versterken van het maatschappelijk middenveld,
- gezien de associatieovereenkomsten tussen de EU enerzijds en Georgië, Moldavië en Oekraïne anderzijds,
- gezien de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst tussen de EU en Armenië,

- A. overwegende dat doeltreffend parlementair toezicht een pijler is van een goed functionerende democratie, in overeenstemming met de beginselen van de rechtsstaat, en een essentiële rol speelt in democratisch bestuur door bij te dragen aan de verbetering van de kwaliteit van het beleid, de programma's en de praktijken van de uitvoerende macht en door de legitimiteit van dat beleid te versterken;
- B. overwegende dat het versterken van de capaciteit van de parlementen van de landen van het Oostelijk Partnerschap om doeltreffend toezicht te houden van cruciaal belang is, en door de Europese Commissie ondersteund moet worden;
- C. overwegende dat in elk politiek systeem dat het beginsel van de scheiding der machten werkelijk toepast, het parlement niet alleen over wetgevings- en begrotingsbevoegdheden beschikt, maar ook algemeen toezicht en controle uitoefent op de uitvoerende macht;
- D. overwegende dat de bevoegdheden met betrekking tot parlementair toezicht het gehele beleid en alle politieke maatregelen van de regering en haar instanties beslaan, en niet beperkt zijn tot de uitvoering door de uitvoerende macht van de wetten en de begroting (begrotingscontrole);
- E. overwegende dat de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht een andere belangrijke pijler van een goed functionerende democratie is;
- F. overwegende dat er gewoonlijk drie soorten politieke systemen worden onderscheiden, namelijk het presidentiële, het parlementaire en het semi-presidentiële of semi-parlementaire politieke systeem;
- G. overwegende dat er naast de plenaire vergaderingen parlementaire commissies worden opgericht om de werkzaamheden van de instelling voor te bereiden en een efficiënt dagelijks toezicht op de regering en haar beleid en maatregelen te waarborgen;
- H. overwegende dat een onafhankelijk en goed functionerend parlement dat ongehinderd zijn werk kan doen en dat al zijn constitutionele bevoegdheden geniet, waaronder de vrijheid om daadwerkelijk toezicht te houden op de regering en haar instanties, als instelling een belangrijke rol vervult voor het consolideren van de rechtsstaat, met inbegrip van een doeltreffende bestrijding van corruptie om een einde te maken aan straffeloosheid;
- I. overwegende dat organisaties van het maatschappelijk middenveld, de media en mensenrechtenorganisaties, door middel van hun evaluaties van, onderzoeken naar en opmerkingen over de overheidsinstellingen en hun acties, een bijdrage leveren aan de taak van parlementen om toezicht te houden;
- J. overwegende dat vrije, onafhankelijke media en een vrij, voldoende gefinancierd en efficiënt gestructureerd maatschappelijk middenveld in het land daarom van fundamenteel belang zijn, ook met het oog op een doelmatige en gezonde werking van de democratie, en dat ze nuttig zijn voor parlementen bij het uitoefenen van hun toezichtstaken;
- K. overwegende dat het voor processen van consolidatie van de democratie nodig is dat nationale politieke instellingen bereid zijn om beste praktijken aan te nemen en om lering te trekken uit eigen ervaring en uit ervaringen van anderen;
- L. overwegende dat de onherroepelijke toepassing van de scheiding der machten, de strikte eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden en de krachtige verdediging van de rechtsstaat de fundamentele rode lijnen vormen voor democratische staten;
- M. overwegende dat het regelmatig houden van verkiezingen, in overeenstemming met internationaal erkende normen, met name op het gebied van concurrentie en transparantie, zeker van fundamenteel belang is, maar dat het geen afdoende bewijs is van een democratisch politiek systeem;
- N. overwegende dat een parlement dat uit meerdere partijen bestaat vaak wordt gezien als een veel representatiever orgaan, en dat de aanwezigheid van een hoog aantal ideologisch georiënteerde partijen meer gelijkenis vertoont met een vertegenwoordiging van de diverse belangen in de samenleving;
- O. overwegende dat de coördinatiegroep democratieondersteuning en verkiezingen van het Europees Parlement specifieke ondersteuning van de democratie biedt aan landen die op een prioriteitenlijst staan, waaronder de drie landen van het Oostelijk Partnerschap met een associatieovereenkomst met de EU, te weten Georgië, Moldavië en Oekraïne;
- P. overwegende dat de Europese Unie de landen van het Oostelijk Partnerschap ondersteunt door middel van specifieke projecten om hun parlementen te helpen hun toezicht op de regering te versterken, zoals het project "Versterking van de parlementaire democratie in Georgië" voor de periode 2009-2019, of het Oekraïense project "Rada voor Europa" voor de periode 2016-2018 (samen met het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties), of de missie van het Europees Parlement naar de Verchovna Rada van Oekraïne ter inventarisering van de behoeften (2015-2016);

Aanpak van de uitdagingen omtrent parlementair toezicht

1. onderstreept dat democratie een evenwichtige man-vrouwverhouding in besluitvormingsfuncties inhoudt, en dat het zorgen voor meer vrouwen in besluitvormingsfuncties derhalve een belangrijk actiepunt is; roept de EU-lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap op de vertegenwoordiging van vrouwen in het parlement te verbeteren;
2. benadrukt dat toezichthoudende functies, samen met het geven van politieke stimulans, tegenwoordig tot de belangrijkste taken van het parlement behoren, en dat hiervoor voortdurende communicatie tussen de regering en het parlement nodig is, net als de instemming van de regering om verantwoording af te leggen jegens het parlement; verzoekt de landen van het Oostelijk Partnerschap politieke systemen die deze voortdurende communicatie en verantwoordingsplicht faciliteren in stand te houden en verder te ontwikkelen;
3. verzoekt de Commissie om een specifiek programma te ontwikkelen ter versterking van parlementair toezicht in de landen van het Oostelijk partnerschap door middel van een betere coördinatie en samenwerking tussen overheidsinstanties, het parlement en maatschappelijke organisaties, een voorstel voor een opleidingsmodule die specifiek is afgestemd op parlementaire medewerkers, of de ondersteuning van administratieve hervormingen;
4. stelt vast dat er in alle zes landen van het Oostelijk Partnerschap, zij het in sterk verschillende mate, een gebrek is aan een sterke traditie in de uitoefening van parlementair toezicht, wat ruimte laat voor hiaten bij de ontwikkeling van doeltreffende reactiemechanismen; dringt aan op een versterking van de verslagleggingsmechanismen voor de systematische dialoog tussen de uitvoerende macht en het parlement;
5. is van mening dat de hervormingsprocessen in het parlementair bestuur van de landen van het Oostelijk Partnerschap continuïteit vereisen om te zorgen voor synchronisatie tussen de functies van de gehele parlementaire infrastructuur en de dagelijkse behoeften en verwachtingen van de parlementsleden; onderstreept in dit verband dat het parlementair bestuur ook garant moet staan voor de volledige en passende wetgevende, vertegenwoordigende, toezichthoudende (onder meer op het gebied van de begroting) en andere functies;
6. dringt aan op een verdere hervorming van het openbaar bestuur in landen van het Oostelijk Partnerschap, aangezien dergelijke hervormingen, mits adequaat aangepakt, overheidsinstanties in staat zullen stellen om meer op de burger gericht en transparanter te zijn, en tegelijkertijd snellere en betere dienstverlening aan burgers en bedrijven mogelijk maken; stelt dat een doelmatig, transparant, op de burger gericht openbaar bestuur een voorwaarde is voor de goede werking van openbare governance en sociaal-economische ontwikkeling in de landen van het Oostelijk Partnerschap, en derhalve van invloed is op de kwaliteit van de democratie door parlementair toezicht in het land te faciliteren en de kwaliteit ervan te verhogen;
7. stelt vast dat uitdagingen omtrent de omvang en de doeltreffendheid van parlementair toezicht ontstaan in landen met een sterk presidentieel politiek systeem, bijvoorbeeld Azerbeidzjan en Belarus, waar de president erg uitgebreide bevoegdheden heeft ten opzichte van het parlement en de regering; stelt met tevredenheid vast dat de situatie in Armenië en Georgië zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld door middel van een reeks hervormingen van de grondwet, gericht op een overgang naar een zuiver parlementair politiek systeem, gevolgd door vreedzame regeringswisselingen door middel van de geweldloze Fluwelen Revolutie in Armenië en verkiezingen in Georgië; wijst alle zes landen van het Oostelijk Partnerschap er echter nog steeds op dat verdere hervormingen nodig zijn om het parlementair toezicht te versterken;
8. herhaalt dat de parlementen van landen van het Oostelijk Partnerschap bij de vaststelling van een nieuwe wetgevingshandeling niet overhaast moeten handelen en de procedures moeten aanpassen om ruimte te laten voor uitgebreide debatten met de oppositie en andere belanghebbenden over de inhoud en details van de hervormingen, om de toezichtsfunctie van de belangrijkste wetgevende macht te versterken;
9. merkt op dat economische of andere niet-politieke elites in verschillende mate een sterke invloed hebben op de parlementsleden in landen van het Oostelijk Partnerschap, wat een onafhankelijk en transparant toezicht op het beleid en de maatregelen van de regering alsook doelmatige en doeltreffende bestuurlijke hervormingen in de weg staat; is bezorgd over de vele gevallen waarbij parlementsleden tijdens hun mandaat zijn overgestapt van de ene fractie naar de andere, zoals in Moldavië is gebeurd tijdens de zittingsperiode 2014-2019; dringt er bij de nationale parlementen van het Oostelijk Partnerschap op aan middelen in te voeren om de onafhankelijkheid van parlementsleden te waarborgen en een einde te maken aan het partijdig herindelen van kiesdistricten (gerrymandering); verzoekt de landen van het Oostelijk Partnerschap vaart te zetten achter de hervorming van de kieswet met als doel instrumenten tot stand te brengen voor een doeltreffende verantwoordingsplicht van de regering; herinnert de landen van het Oostelijk Partnerschap eraan dat ze bij het wijzigen van de kieswet gelijke mogelijkheden voor de vertegenwoordiging van alle etnische minderheden moeten scheppen;
10. dringt er bij de politieke partijen op aan dat ze verkiezingshervormingen moeten aanpakken door middel van een dialoog over de partijgrenzen heen om te zorgen voor brede politieke steun;

11. verzoekt de autoriteiten geruime tijd voor geplande verkiezingen uitvoering te geven aan de aanbevelingen van de OVSE/ODIHR-verkiezingswaarnemingsmissies;
12. stelt met bezorgdheid vast dat corruptie een bedreiging blijft voor het vertrouwen in de democratie, niet alleen in de landen van het Oostelijk Partnerschap maar ook in Europa als geheel; uit zijn bezorgdheid over corruptie binnen parlementen en andere overheidsinstellingen, die dan wel is teruggedrongen in sommige van de landen van het Oostelijk Partnerschap maar nog steeds in verschillende mate van invloed is op doeltreffend parlementair toezicht, en roept op tot transparant onderzoek naar alle bekende gevallen van corruptie; onderstreept de noodzaak van verantwoordingsplicht en beëindiging van straffeloosheid;
13. benadrukt dat de oppositie een bijzondere rol speelt bij de uitoefening van parlementair toezicht, teneinde actief te zorgen voor een strikt en volwaardig toezicht op de regering; dringt erop aan af te zien van elke poging om de oppositie in haar toezichthoudende functie te beperken, en te voorzien in wettelijk vastgelegde rechten voor leden die niet tot de coalitie of de meerderheid behoren;
14. herhaalt dat de uitvoering van overeenkomsten met de EU, namelijk de associatieovereenkomsten met Oekraïne, Moldavië en Georgië, de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst met Armenië, en de partnerschappen en samenwerkingsovereenkomsten met Azerbeidzjan en Belarus, een bijkomend aandachtspunt voor parlementair toezicht is dat bijzonder intensief toezicht en intensieve controle op de regering vereist, alsmede doeltreffende coördinatie tussen de regering, het parlement en de rechterlijke macht om het Europese integratieproces te versterken;
15. is bezorgd over het gebrek aan capaciteit van overheidsinstellingen op het gebied van Europese zaken, hetgeen van grote invloed is op de doeltreffende, doelmatige en alomvattende uitvoering van de associatieovereenkomsten en leidt tot een vertraging van de inspanningen voor Europese integratie; verzoekt de geassocieerde landen hun inspanningen op te voeren met betrekking tot de ontwikkeling van een sterk gemotiveerd bestuur dat kan putten uit een voldoende hoeveelheid middelen om de noodzakelijke hervormingen en relevante bepalingen volledig en snel uit te voeren;
16. benadrukt dat diversiteit van cruciaal belang is voor het functioneren van een parlement dat er voor alle burgers is; verzoekt het EP en de nationale parlementen van het Oostelijk Partnerschap verdere stappen te nemen om te zorgen voor een eerlijke vertegenwoordiging van vrouwen en etnische minderheden onder hun leden;

Het stimuleren van zinvolle uitwisselingen tussen het Europees Parlement en de parlementen van de EU-lidstaten en van de landen van het Oostelijk Partnerschap, en het delen van resultaten

17. is ingenomen met de inspanningen ter ondersteuning van de landen van het Oostelijk Partnerschap bij hun pogingen om duurzame democratie en rechtsregels te ontwikkelen; benadrukt echter dat in de maatschappij gewortelde betrokkenheid bij deze processen nodig is om duurzaam te zijn;
18. benadrukt de bepalingen in het reglement van orde van de Parlementaire Vergadering Euronest, goedgekeurd in 2011 en gewijzigd in 2012, 2013, 2015, 2017 en 2018, inzake het toezicht op de uitvoering van het beleid van het Oostelijk Partnerschap, met name de artikelen 17, 21, 22, 25, 26 en 27 van en bijlage I bij het reglement van orde, die betrekking hebben op resoluties, aanbevelingen, vragen met verzoek om schriftelijk of mondeling antwoord en de commissies en werkgroepen;
19. is ingenomen met de inspanningen van de landen van het Oostelijk Partnerschap die een associatieovereenkomst met de EU hebben gesloten (Oekraïne, Moldavië en Georgië), alsook met de inspanningen van Armenië in het kader van de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst met de EU die in november 2017 ondertekend is, om het toezicht op de uitvoering van deze overeenkomsten te versterken, wat bijkomende uitdagingen en kansen met zich meebrengt; is ingenomen met de interparlementaire assemblee die op 5 oktober 2018 door Oekraïne, Moldavië en Georgië is opgericht, met als doel een doeltreffender parlementair toezicht op dit gebied te realiseren en een impuls te geven aan hun gezamenlijke controle van de uitvoering van de associatieovereenkomsten en het beleid van het Oostelijk Partnerschap als geheel door hun respectieve regeringen;
20. is van mening dat de parlementen van de landen van het Oostelijk Partnerschap, met betrekking tot het overnemen van beste praktijken en het trekken van lessen uit eigen en elkaars tekortkomingen en ervaringen in het kader van het proces van consolidatie van de democratie, de kans hebben om van hun eigen ervaringen te leren en ook om beste praktijken van elkaar over te nemen en van elkaars oplossingen voor problemen te leren;

21. is tevens van mening dat de uitwisseling van beste praktijken tussen het Europees Parlement, de parlementen van de EU-lidstaten en de parlementen van landen van het Oostelijk Partnerschap een positieve rol moet blijven spelen en moet worden ondersteund; is voorts van mening dat een verhoging van het aantal overlegmanieren en uitwisselingsprogramma's tussen parlementsleden en de secretariaten van parlementen over de hervorming van het parlementair bestuur nodig is om de capaciteiten te versterken en bewustwording onder de voornaamste belanghebbenden te vergroten; dringt aan op versterking van contacten op werkniveau om sterke netwerken te ontwikkelen binnen en tussen de bovengenoemde parlementen, met het oog op verdere regionale samenwerking;
22. prijst de inspanningen van het 15e panel van het Oostelijk Partnerschap inzake governance en hervorming van het openbaar bestuur, dat heeft plaatsgevonden in Praag op 7 en 8 november 2018, waarbij werd ingegaan op de verantwoordingsplicht en organisatie van het openbaar bestuur en de dienstverlening door middel van op de burger gerichte procedures en toegankelijkheid van openbare diensten;
23. herinnert eraan dat de landen van het Oostelijk Partnerschap moeten handelen in overeenstemming met hun internationale verplichtingen, en dat ze fundamentele mensen- en minderheidsrechten in hun wetgevingsprocedures moeten eerbiedigen;

Het versterken van de vrijheid van gedachte en de onafhankelijkheid van het medialandschap en de academische wereld als een kernprioriteit voor beter parlementair toezicht

24. wijst nogmaals op het belang van echt vrije media, de noodzaak van onafhankelijke media en mediapluralisme om de veiligheid van mediapersoneel en journalisten te waarborgen, en roept ertoe op niet te raken aan de mogelijkheden van mediabronnen om burgers van welke etnische afkomst dan ook gelijke toegang te geven tot informatie en om echte academische vrijheid van meningsuiting en gedachte als belangrijke elementen van elke democratie te waarborgen; roept alle leden van Euronest op deze vrijheden te waarborgen en daadwerkelijk toe te passen, aangezien de media en de academische wereld belangrijke professionele expertise en kennis bieden aan de parlementen en daarmee een essentiële bijdrage leveren aan parlementair toezicht en de objectiviteit daarvan;
25. is bezorgd over het feit dat een ontoereikende vrijheid van denken in de media en de academische wereld in sommige landen van het Oostelijk Partnerschap tot gevolg heeft dat de parlementen niet kunnen beschikken over een goed geïnformeerde publieke en wetenschappelijke opinie, wat echter een noodzakelijke aanvulling is voor de voortdurende controlefunctie van het parlement; dringt er bij alle landen van het Oostelijk Partnerschap op aan de wettelijke bepalingen voor vrije en pluralistische media- en academische landschappen te verbeteren en daadwerkelijk toe te passen, aangezien deze in veel gevallen nog steeds onder invloed staan van zakelijke en politieke belangen en partijdig zijn;
26. dringt er bij de landen van het Oostelijk Partnerschap op aan het mediaklimaat te verbeteren en professionele, onafhankelijke journalistiek duurzaam te maken, aangezien alleen een gezond medialandschap leidt tot de verwezenlijking van de fundamentele doelstellingen van het Europees nabuurschapsbeleid, waaronder democratie, goed bestuur, weerbaarheid tegen druk van buitenaf en doeltreffende communicatie over hervormingen en over de voordelen van betrekkingen met de EU; roept de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap op zich te blijven inzetten voor de ontwikkeling van een mediaklimaat waarin journalisten vrij van dwang en onderdrukking kunnen werken;
27. benadrukt de rol van maatschappelijke organisaties bij het bevorderen van parlementair toezicht, transparantie en het democratische proces als geheel; verzoekt de nationale parlementen van het Oostelijk Partnerschap om het maatschappelijk middenveld te steunen en openlijk te raadplegen bij alle aspecten van hun werk voor burgers, teneinde rekening te houden met verschillende standpunten;
28. benadrukt de risico's van de verspreiding van desinformatie, met name via sociale media, en van de pogingen tot verspreiding van antidemocratische discours en waarden, waarmee wordt beoogd overheidsinstellingen in diskrediet te brengen of verkiezingscampagnes te beïnvloeden; roept de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap op om op dit gebied nauw samen te werken en ervaringen uit te wisselen, en daarmee een krachtig gemeenschappelijk standpunt in te nemen zonder de fundamentele vrijheden van burgers in gevaar te brengen;

Toezicht op de veiligheidssector, een bijzonder aandachtsgebied voor parlementaire controle

29. herinnert aan de resolutie over "veiligheidsuitdagingen in de landen van het Oostelijk Partnerschap en het versterken van de rol van de EU bij de aanpak daarvan", die tijdens de zitting van de Parlementaire Vergadering Euronest van juni 2018 is aangenomen en waarin wordt benadrukt dat "de handhaving van goed bestuur bij de instellingen voor wetshandhaving, veiligheid en defensie van essentieel belang is om de Oost-Europese partnerlanden te beschermen

tegen pogingen tot destabilisatie” en waarin de parlementen van de partnerlanden worden verzocht “hun democratische toezicht op de wetshandhavingsinstanties, het leger en de veiligheidsdiensten volledig uit te oefenen”; onderstreept dat parlementair toezicht op de veiligheidssector moet worden uitgebreid;

30. benadrukt de noodzaak van een versterkt parlementair toezicht op de verschillende veiligheidsdiensten in de landen van het Oostelijk Partnerschap en wijst nogmaals op de waarde van parlementair toezicht op het ministerie van Binnenlandse Zaken en de nieuwe veiligheidsdiensten;
31. herinnert in dit verband aan de slotverklaring en aanbevelingen van de zesde bijeenkomst van het Parlementair Associatiecomité EU-Georgië, die werd gehouden in Brussel op 26 april 2018, en met name aan punt 14 over de start van een door de EU gefinancierd project ter versterking van het parlementaire toezicht op de veiligheidssector;

Versterking van de personele, materiële en financiële middelen van de parlementen van de landen van het Oostelijk Partnerschap

32. dringt aan op een verhoging van de personele, materiële en financiële middelen om onder meer het algemene functioneren van de parlementen van de landen van het Oostelijk Partnerschap te versterken, en er zo voor te zorgen dat ze volledig in staat zijn doeltreffend en voortdurend toezicht te houden op de regering, haar beleid en maatregelen op een manier die onafhankelijk is en wordt gesteund door een functionerende en objectieve onderzoeksdienst;
 33. beschouwt samenwerking tussen de parlementaire secretariaten van de landen van het Oostelijk Partnerschap, het Europees Parlement en de parlementen van de EU-lidstaten als een middel om doelmatiger en doeltreffender parlementair toezicht uit te kunnen oefenen door middel van het uitwisselen van ervaringen en middelen; dringt erop aan een dergelijke samenwerking tot stand te brengen op het gebied van parlementair onderzoek, ook in gevallen waarin er nog geen onderzoeksdienst bestaat en de oprichting daarvan bijzondere inspanning vereist;
 34. ziet een sterke, doelmatige en goede samenwerking tussen de rekenkamers en de parlementen van de landen van het Oostelijk Partnerschap, gebaseerd op wederzijds vertrouwen, als een noodzakelijk middel om beter en meer parlementair toezicht op de begroting en begrotingsuitgaven tot stand te brengen; pleit ervoor een dergelijke samenwerking tussen de landen van het Oostelijk Partnerschap algemeen in te voeren;
 35. verzoekt haar covoorzitters deze resolutie te doen toekomen aan het Europees Parlement, de Raad, de VV/HV, de commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding, de EDEO en de regeringen en parlementen van de EU-lidstaten en van de landen van het Oostelijk Partnerschap.
-

RESOLUTIE**van de Parlementaire Vergadering Euronest over de bevordering van digitalisering om de efficiëntie te verhogen en de economische groei in de EU en in de landen van het Oostelijk Partnerschap te stimuleren**

(2020/C 134/02)

De Parlementaire Vergadering Euronest,

- gezien de oprichtingsakte van de Parlementaire Vergadering Euronest van 3 mei 2011 en de gezamenlijke verklaring van de top van het Oostelijk Partnerschap van 24 november 2017,
 - gezien de associatieovereenkomsten tussen de EU enerzijds en Georgië, Moldavië en Oekraïne anderzijds, met name de diepe en brede vrijhandelsruimten (DCFTA),
 - gezien de verslagen over wereldwijde investeringen die zijn uitgebracht door de Conferentie van de Verenigde Naties inzake handel en ontwikkeling,
 - gezien het gezamenlijke werkdocument van de diensten van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden van 9 juni 2017: “Eastern Partnership — 20 Deliverables for 2020 focusing on key priorities and tangible results”,
 - gezien het Europees nabuurschapsbeleid dat in 2014 in werking trad als onderdeel van het Europees nabuurschapsinstrument (ENI) voor 2014-2020,
 - gezien de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, die op 25 september 2015 op de top van de Verenigde Naties inzake duurzame ontwikkeling is goedgekeurd,
 - gezien de gezamenlijke verklaring die de ministers van Buitenlandse Zaken van de Visegradgroep na hun bijeenkomst op 12 april 2017 in Warschau over het Oostelijk Partnerschap hebben uitgebracht en waarin het perspectief van een EU-lidmaatschap wordt geboden aan de landen van het Oostelijk Partnerschap die in een dergelijk lidmaatschap geïnteresseerd zijn,
 - gezien de tweede ministeriële bijeenkomst van het Oostelijk Partnerschap over de digitale economie van 5 oktober 2017 in Tallinn,
 - gezien het ENI-initiatief “EU4Digital”: ondersteuning van de digitale economie en maatschappij in het Oostelijk Partnerschap,
 - gezien het regionaal strategiedocument Oost (2014-2020) en het meerjarig indicatief programma (2017-2020) van het Europees nabuurschapsinstrument (ENI),
 - gezien de gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad: “Strategie inzake cyberbeveiliging van de Europese Unie: een open, veilige en beveiligde cyberspace” van 7 februari 2013,
 - gezien de gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2017: “Weerbaarheid, afschrikking en defensie: bouwen aan een sterke cyberbeveiliging voor de EU”,
- A. overwegende dat de samenwerking in het kader van de Parlementaire Vergadering Euronest erop gericht is om positieve effecten teweeg te brengen door het ontwikkelen van nationale systemen voor elektronische handel en elektronische logistiek in de partnerlanden — met inbegrip van digitale transportcorridors — en door deze systemen in overeenstemming te brengen met de optimale praktijken van de digitale eengemaakte markt van de EU;
- B. overwegende dat de intensievere samenwerking tussen de EU en de Oost-Europese partners op het gebied van de digitale economie bedrijven en burgers nieuwe mogelijkheden kan bieden en economische groei en welvaart kan brengen;
- C. overwegende dat de harmonisering van digitale markten in het kader van het initiatief “EU4Digital” door de deelnemers van het Oostelijk Partnerschap en de EU wordt ondersteund om bestaande problemen en barrières voor onlinediensten in heel Europa voor burgers, overheidsdiensten en ondernemingen weg te nemen;
- D. overwegende dat door de ontwikkeling van een digitale economie kan worden bijgedragen aan het scheppen van nieuwe banen, efficiëntere bedrijven, het aantrekken van investeringen, het stimuleren van handel, het moderniseren van economieën, het ontwikkelen van innovaties en meer transparantie;
- E. overwegende dat algemeen erkend wordt dat het bevorderen van digitalisering op korte en lange termijn essentieel kan zijn voor de economische groei van de landen van het Oostelijk Partnerschap en van de EU-lidstaten, aangezien zo door de overdracht van technologie en vaardigheden overloopeffecten gecreëerd worden;

- F. overwegende dat de uitstoot van broeikasgassen in samenhang met de digitalisering snel toeneemt, aangezien er voor het verwerken en opslaan van big data en voor de productie van computers, schermen en smartphones grote hoeveelheden stroom nodig zijn;
- G. overwegende dat digitale technologieën door de afvalproductie en de uitvoer naar arme landen, door excessief waterverbruik en door de vervuilende winning van grondstoffen — dikwijls in conflictgebieden — een sterk negatieve uitwerking hebben op het milieu en de gezondheid van de mens;
- H. overwegende dat in het document “20 Deliverables for 2020” het belang van digitalisering wordt benadrukt en meerdere ambitieuze doelen worden gesteld op het gebied van de harmonisering van digitale markten in het kader van de pijler “Economische ontwikkeling en marktkansen”;
- I. overwegende dat de digitale economie in bilaterale dialogen een belangrijke rol speelt, aangezien zij naast het interoperabiliteitskader, de elektronische handel, elektronische gezondheidsdiensten en de afschaffing van roamingtarieven voor partnerlanden, een van de prioritaire gebieden is voor de samenwerking tussen de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap;
- J. overwegende dat het programma “Connect” van het Oostelijk Partnerschap erop gericht is de digitale kloof tussen de landen van het Oostelijk Partnerschap terug te dringen en de behoeften van de onderzoeks- en onderwijsgemeenschappen van nationale onderzoeks- en onderwijsnetwerken te ondersteunen;
- K. overwegende dat cyberbeveiliging inmiddels erkend wordt als een integraal onderdeel van een effectief digitaliseringsproces en publiek-private partnerschappen;
- L. gezien de associatieovereenkomst tussen de EU en Georgië, de associatieovereenkomst tussen de EU en Moldavië, de associatieovereenkomst tussen de EU en Oekraïne, de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst tussen de EU en Armenië, en de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en Azerbeidzjan;
1. vestigt er de aandacht op dat het van strategisch belang is digitalisering te bevorderen als middel waarmee de efficiëntie verhoogd en de economische groei in de EU en in de landen van het Oostelijk Partnerschap gestimuleerd kan worden; onderstreept dat het onaangeboorde potentieel voor samenwerking tussen de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap op het gebied van de digitale economie en samenleving benut kan worden door te investeren in breedbandinfrastructuur, door wetgeving in overeenstemming te brengen met EU-normen en door de digitale eengemaakte markt van de EU versneld te integreren;
 2. onderstreept dat de integratie van digitale technologieën in het dagelijks leven, waardoor het mogelijk wordt betrouwbaardere en nuttigere informatie op te roepen en te verwerken, substantieel en onbenut potentieel biedt voor economische groei, productiviteit en sociale bescherming;
 3. is van mening dat door benutting van het potentieel van digitalisering in combinatie met de nieuwe technologieën, met inbegrip van kunstmatige intelligentie, big data, biometrie en distributed ledger technology, tegelijkertijd betere dienstverlening door de overheid, kwalitatief hoogwaardiger management en meer fiscale transparantie tot stand gebracht kunnen worden, waardoor corrupte transacties zullen afnemen; onderstreept dat door de bevordering van digitalisering — bij overmatige concentratie en zwakke regelgeving — tegelijkertijd marktvolatiliteit kan worden uitgelokt en de kwetsbaarheid voor cyberaanvallen en fraude toeneemt;
 4. merkt op dat de strategische benaderingen van digitalisering in de afzonderlijke nationale economieën afhangen van institutionele voorwaarden, gewoonten en machtsverhoudingen; erkent dat er een kloof bestaat tussen de EU en de Oost-Europese partners op het gebied van digitale samenlevingen, economie en innovatie, die in de toekomst nog groter kan worden door de groei van een digitale sector en Werk 4.0; acht het noodzakelijk dat rekening wordt gehouden met de rechten van werknemers en dat alle werknemers gelijk behandeld worden, ongeacht de vraag of zij al dan niet werkzaam zijn in de digitale economie;
 5. is van mening dat het met het oog op het terugdringen van de economische risico's van de digitalisering noodzakelijk is ervoor te zorgen dat de nationale regeringen omvattende hervormingsprogramma's invoeren, de beschikbare hulpbronnen adequaat benutten, en dat de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap bij de regulering van de digitaliseringsprocessen een gecoördineerde aanpak volgen;
 6. acht het uiterst belangrijk dat de digitale markten van de landen van het Oostelijk Partnerschap geharmoniseerd worden met de digitale eengemaakte markt van de EU; bevestigt dat een gemeenschappelijk uitgangspunt voor de ontwikkeling van programma's voor de digitale markt gecreëerd moet worden, en dat diensten op de digitale markt gereguleerd en innovaties op het gebied van informatie- en communicatietechnologieën, telecommunicatie, digitaal vertrouwensmanagement en digitale veiligheid, elektronische vaardigheden, elektronische gezondheidsdiensten en elektronisch handelsverkeer goedgekeurd moeten worden;

7. onderkent dat door de ontwikkeling van uniforme regels en normen door nationale overheden ter waarborging van de integriteit van gegevens, algoritmen en platforms, het gebruik van digitale systemen ter bescherming van consumenten op diverse manieren, waaronder transparante en uitgebalanceerde contracten en privacyrechten, versterkt wordt;
8. verzoekt de landen van het Oostelijk Partnerschap het proces van harmonisering van de nationale wetgeving ter verbetering van de bescherming van persoonsgegevens te versnellen door het systeem en de regels inzake cyberbeveiliging in overeenstemming te brengen met de EU-normen; meent dat het opbouwen van consumentenvertrouwen, privacy, gegevensbescherming en bescherming van intellectuele-eigendomsrechten de vrije circulatie van informatie, ideeën en kennis zal bevorderen;
9. benadrukt dat de uitrol van digitale technologieën gepaard moet gaan met een reeks normen die bijdragen tot de sociale en ecologische duurzaamheid van ICT-waardeketens, om ervoor te zorgen dat de maatregelen inzake digitalisering stroken met de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling en de doelstellingen van het klimaat-, energie- en milieubeleid;
10. benadrukt de noodzaak van betere harmonisering van gezamenlijke activiteiten en goedkeuring van regelingen inzake digitale handel, waarbij het gaat om contracten of de levering van digitale content, grensoverschrijdende overdracht van onlinecontentdiensten, geoblocking en consumentenbescherming;
11. onderstreept het belang van samenwerking bij grensoverschrijdende elektronische identificatie voor de aanmaak en verificatie van elektronische handtekeningen en zegels; stelt vast dat gemeenschappelijke regels moeten worden vastgesteld voor rechtszekerheid en technische compatibiliteit voor e-mailherkenning, elektronische handtekeningen en verleners van vertrouwensdiensten die deze diensten aanbieden binnen de landen van het Oostelijk Partnerschap en de EU;
12. vestigt de aandacht op het belang van het stimuleren van economische groei door banen te scheppen en commerciële mogelijkheden te creëren, met name ondersteuning van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), alsook verbetering van het klimaat waarbinnen zij functioneren in de landen van het Oostelijk Partnerschap; is ingenomen met de resultaten die zijn geboekt bij het 64e Handelsforum van het Oostelijk Partnerschap, waarbij de nadruk lag op de digitale economie en innovaties, en op versterking van directe relaties tussen de kmo's;
13. verzoekt de nationale overheden en privéondernemingen grensoverschrijdende innovatieve hubs te creëren waarbij zij rekening houden met de mogelijkheden voor nieuwe groei in gebieden met voldoende digitale vaardigheden en technologische infrastructuur, zodat de werkloosheid daalt en de uitbetaling van hogere lonen wordt bevorderd;
14. onderstreept dat de systematische betrokkenheid van cruciale actoren zoals vakbonden en werkgeversorganisaties en de revitalisering van corporatieve structuren een veelbelovende strategie lijkt te zijn voor de bevordering van digitalisering, om de efficiëntie te verhogen en de economische groei in de EU en in de landen van het Oostelijk Partnerschap te stimuleren;
15. stelt vast dat innovaties in de telecommunicatiesector (telegraaf, telefoon, radio, tv, internet), het bedrijfsleven (productiefaciliteiten en -methoden), transport (treinen, auto's, vliegtuigen) en gezondheid en hygiëne (penicilline, röntgenfoto's) niet alleen markten voor producten kunnen creëren, maar ook maatschappelijke problemen kunnen helpen oplossen;
16. vestigt er de aandacht op dat het belangrijk is digitale innovaties te stimuleren, nieuwe formules voor samenwerking te creëren waarmee beoogd wordt de ontwikkeling van coördinatie op dit gebied en de participatie van de staat en private sectoren te garanderen;
17. onderstreept dat de landen van het Oostelijk Partnerschap met grote uitdagingen worden geconfronteerd wanneer het gaat om het creëren van bouwstenen voor een succesvolle digitale economie en industrie 4.0; vraagt aandacht voor de noodzaak gunstige randvoorwaarden te scheppen, zodat creatieve arbeidskrachten met aanpassingsvermogen die beschikken over toekomstbestendige digitale vaardigheden beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt, zodat innovaties een impuls krijgen en een samenhangend, op samenwerking gericht en efficiënt institutioneel kader voor de digitale transformatie ontstaat; onderstreept dat projecten voor elektronische overheidsdiensten weliswaar aanzienlijke veranderingen teweeg hebben gebracht in de wijze waarop landen en hun economieën functioneren, maar dat er op zowel regionaal als op nationaal niveau meer inspanningen geleverd moeten worden op het gebied van belastingheffing, sociale stelsels, arbeidsrecht, de modernisering van het onderwijs, ondersteuning van innovatie, sociale dialoog en elektronisch handelsverkeer;

18. merkt op dat een intensievere ontwikkeling van publiek-private partnerschappen op het gebied van cyberbeveiliging nodig is (zowel op nationaal als op internationaal niveau), die gericht moeten zijn op versterking van het vertrouwen tussen cruciale belanghebbenden, het creëren van effectieve instrumenten voor hun interactie, en het bevorderen van een snelle uitwisseling van informatie over cyberincidenten en cyberaanvallen, in eerste instantie in de economie;
 19. roept de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap op rekening te houden met de specifieke risico's die uitgaan van Russische actoren die betrokken zijn bij cyberaanvallen en bij het misbruik van ingebouwde productfuncties; benadrukt dat cyberbeveiliging, defensieve strategieën en afschrikingsbeleid op nationaal niveau moeten worden aangepast door middel van regelmatig te actualiseren actieplannen met concrete doelen en tijdschema's;
 20. verzoekt de EU en de Oost-Europese partners de interactie tussen de regio's te verbeteren door gebruik te maken van het potentieel van de nationale en regionale onderzoeks- en onderwijsnetwerken, met name het NREN (nationaal netwerk voor onderwijs en onderzoek) en het GÉANT (pan-Europees data netwerk voor de onderzoeks- en onderwijs-gemeenschap).
-

RESOLUTIE**van de Parlementaire Vergadering Euronest over solidariteit en onderlinge aanpassing in de energiesector — Naar een progressief regelgevingskader**

(2020/C 134/03)

DE PARLEMENTAIRE VERGADERING EURONEST,

- gezien de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering, die door de Europese Unie is geratificeerd en waar de landen van het Oostelijk Partnerschap ook partij bij zijn,
 - gezien de associatieovereenkomsten tussen de EU enerzijds en Georgië, Moldavië en Oekraïne anderzijds, met name de bepalingen over samenwerking op het gebied van energie,
 - gezien het memorandum van overeenstemming inzake een strategisch partnerschap tussen de EU en Azerbeidzjan inzake energie, dat in 2006 is ondertekend, en de gezamenlijke verklaring van de Europese Unie en Azerbeidzjan over de zuidelijke gascorridor, die in 2011 is ondertekend,
 - gezien de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst tussen de EU enerzijds en Armenië anderzijds, die op 24 november 2017 is ondertekend en is geratificeerd door Armenië, met name de bepalingen over samenwerking op het gebied van energie,
 - gezien het werkprogramma voor 2018-2019 van platform 3 (connectiviteit, energie-efficiëntie, milieu en klimaatverandering) van het Oostelijk Partnerschap,
 - gezien de recent goedgekeurde Richtlijn (EU) 2019/692 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾, die beginselen inzake de bescherming van de energiezekerheid in Europa omvat,
- A. overwegende dat wereldwijde veranderingen op het gebied van de energieproductie en -vraag grote geopolitieke gevolgen en een aanzienlijke impact op het concurrentievermogen van de industrie hebben, en ernstige uitdagingen voor de voorzieningszekerheid met zich meebrengen;
- B. overwegende dat de klimaatverandering, de noodzaak om de CO₂-emissies te verminderen, de toenemende vraag naar energie en de onzekerheden omtrent de ontwikkelingen op de internationale olie- en aardgasmarkten aanleiding hebben gegeven tot bezorgdheid, waardoor zowel de producerende als de consumerende landen zijn gaan nadenken over de ontwikkeling van tot wederzijds voordeel strekkende strategieën om energiesectoren om te vormen tot lage-emissiesectoren, een nieuw evenwicht te vinden tussen verschillende energiebronnen en voor een betrouwbare en veilige energievoorziening en een efficiënt energieverbruik te zorgen;
- C. overwegende dat de dialoog over het regionale energiebeleid in het kader van het Oostelijk Partnerschap de afgelopen jaren intensiever geworden is en betrekking heeft op de convergentie van de energiemarkten, de diversifiëring van de energievoorziening en -doorvoer, de ontwikkeling van duurzame energiebronnen, energie-efficiëntie maatregelen en infrastructuur van gemeenschappelijk en regionaal belang;
- D. overwegende dat de landen van het Oostelijk Partnerschap en de Europese Unie zich ertoe verbonden hebben resultaten te boeken op gebieden als hernieuwbare energie, energie-efficiëntie, klimaatactie en innovatie op het gebied van schone energie;
- E. overwegende dat energiebesparende maatregelen en energie-efficiëntie maatregelen, in combinatie met het toenemende gebruik van hernieuwbare energiebronnen, bijdragen tot het beperken van verschillende vormen van energieafhankelijkheid, zoals financiële, technologische of brandstofgerelateerde afhankelijkheid in de nucleaire en fossiele energiesectoren, verwerving en eigendom van strategische energie-infrastructuur en investeringen door onbetrouwbare derde partijen in energieprojecten in de EU en de Oost-Europese partnerlanden;
- F. overwegende dat de Oost-Europese partnerlanden, waaronder de landen die verplichtingen hebben uit hoofde van het Energiegemeenschapsverdrag, begonnen zijn met de vaststelling en tenuitvoerlegging van beleid en regelgeving inzake hernieuwbare energie en energie-efficiëntie; overwegende dat het gebrek aan toezicht, technische capaciteit, investeringen en instrumenten voor die tenuitvoerlegging hen hierbij echter danig in de weg staan;

⁽¹⁾ Richtlijn (EU) 2019/692 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 tot wijziging van Richtlijn 2009/73/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas (PB L 117 van 3.5.2019, blz. 1).

- G. overwegende dat Moldavië, Oekraïne en Georgië zich in respectievelijk 2010, 2011 en 2017 bij de Energiegemeenschap hebben aangesloten en bijgevolg hun wetgeving geleidelijk moesten harmoniseren met de EU-wetgeving en internationale instrumenten, met als doel investeringen aan te trekken, een geïntegreerde en concurrerende energiemarkt te creëren, de voorzieningszekerheid te vergroten en milieunormen te verbeteren;
- H. overwegende dat samenwerking op het gebied van energie, met inbegrip van het vergroten van de voorzieningszekerheid, de convergentie met het EU-acquis inzake energie en de ontwikkeling van samenwerking op gebieden als elektriciteit, aardgas en -olie, infrastructuur, hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, een belangrijk onderdeel van de associatieovereenkomsten is;
- I. overwegende dat de Europese integratie van de oostelijke partnerlanden verder kan worden bevorderd en versneld door uit het lidmaatschap van de Energiegemeenschap voortvloeiende verplichtingen op te nemen in hun regelgevingskaders en door middel van een progressieve hervormingsagenda die is afgestemd op de EU-lidstaten;
- J. overwegende dat op de top van het Oostelijk Partnerschap in 2017 in Brussel de herziene multilaterale structuur van het Oostelijk Partnerschap is goedgekeurd om bij te dragen aan de doelstelling van het Oostelijk Partnerschap, met name door de tenuitvoerlegging te ondersteunen van de “20 resultaten tegen 2020”; overwegende dat in de herziene structuur rekening wordt gehouden met de bepalingen van de integrale EU-strategie, evenals met de belangrijkste mondiale beleidsdoelstellingen van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de VN, de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering en de Europese consensus inzake ontwikkeling;
- K. overwegende dat er vooruitgang is geboekt bij het bereiken van de “20 resultaten tegen 2020”, waarbij alle landen van het Oostelijk Partnerschap de Overeenkomst van Parijs hebben geratificeerd, veel nieuwe steden zich hebben aangesloten bij het Burgemeestersconvenant, er beleid en institutionele structuren zijn ingevoerd om de groene economie te bevorderen en in verschillende landen van het Oostelijk Partnerschap van start is gegaan met een beleidsdialoog op hoog niveau over energie-efficiëntie; overwegende dat er echter uitdagingen blijven bestaan op het gebied van de vaststelling van een alomvattend regelgevingskader dat toegang tot financiering en andere stimuleringsmechanismen mogelijk maakt en vergemakkelijkt en een doeltreffendere tenuitvoerlegging van het energiebeleid ondersteunt;
- L. overwegende dat positieve ervaringen met multilaterale samenwerking als platform dienen voor de verdere ontwikkeling van regionale markten en nuttige instrumenten bieden om ervoor te zorgen dat deze samenwerking wordt voorgezet en/of uitgevoerd; overwegende dat nauwere samenwerking op regionaal niveau onontbeerlijk is om een verdergaande marktintegratie op Europees niveau tot stand te brengen;
- M. overwegende dat de Russische Federatie energie gebruikt als instrument voor buitenlandse zaken; overwegende dat de handhaving van het derde energiepakket een doeltreffend instrument is om de invloed van Gazprom te verkleinen;
- N. overwegende dat de EU door middel van projecten van gemeenschappelijk belang gas van nieuwe bronnen kan leveren aan regio's die afhankelijk zijn van een enkele bron, en pijpleidingen kan aanleggen om gas van nieuwe bronnen te leveren aan de Europese markt, waardoor ze minder kwetsbaar wordt voor verstoringen van de gastoevoer uit Rusland;
- O. overwegende dat tweerichtingspijpleidingen van essentieel belang zijn om de EU en haar burens weerbaarder te maken tegen mogelijke verstoringen van de gastoevoer;
- P. overwegende dat de ontwikkeling van voldoende lng-infrastructureur, met inbegrip van gasopslagfaciliteiten, in de hele EU wordt gestimuleerd;
1. juicht de toegewijde van de EU-lidstaten en de Oost-Europese partnerlanden bij de Overeenkomst van Parijs toe; benadrukt dat energiebesparingen, energie-efficiëntie en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen de beste manier zijn om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te verwezenlijken, de energiezekerheid te verhogen en tegelijkertijd de afhankelijkheid van de invoer van energiebronnen uit derde landen te verminderen; wijst er nogmaals op dat een veerkrachtig energiebeleid met een ambitieus klimaatbeleid als kern tot doel moet hebben de consumenten, waaronder huishoudens en bedrijven, zekere, duurzame, concurrerende en betaalbare energie te bieden; moedigt de nationale regeringen aan onderzoek en innovatie te stimuleren door investeringen aan te trekken, hetgeen een fundamentele transformatie van de energiesystemen in Oost-Europese landen vereist;
 2. pleit voor het behoud, de bescherming en de verbetering van de kwaliteit van het milieu en de bevordering van een behoedzaam en rationeel gebruik van natuurlijke hulpbronnen, met name door energie-efficiëntie en energiebesparing te handhaven en nieuwe en hernieuwbare vormen van energie te ontwikkelen, door middel van gecoördineerde inspanningen waarbij wetgevingshandelingen en beleidsmaatregelen op lokaal, regionaal en nationaal niveau worden gecombineerd;

3. is verheugd dat de Oost-Europese partnerlanden hun gezamenlijke inspanningen opvoeren en zich ertoe verbinden hun regelgeving inzake energie beter af te stemmen op het EU-acquis, en zo vorderingen te maken op het gebied van duurzame energie;

4. benadrukt dat er een einde moet worden gemaakt aan een energiebeleid dat gebaseerd is op fossiele brandstoffen en roept de landen van het Oostelijk Partnerschap op om een begin te maken met de geleidelijke afschaffing van deze energiebronnen en ze te vervangen door hernieuwbare energie; herhaalt dat de energietransitie sociaal rechtvaardig moet zijn, tot innovatie moet leiden en moet worden gebaseerd op een toekomstbestendige infrastructuur en solidariteit, terwijl de voorzieningszekerheid moet worden versterkt; roept ertoe op om in het kader van de huidige en toekomstige energiepipleidingprojecten de regionale energiezekerheid te waarborgen door afhankelijkheid van dominante gas- en olieleveranciers te vermijden; benadrukt dat solidariteit en onderlinge aanpassing in de energiesector in de EU-lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap alleen kunnen worden gewaarborgd als nieuwe onderdelen van pijpleidingen in zee en op land in overeenstemming zijn met de EU-wetgeving; drukt in dit verband zijn bezorgdheid uit over het North Stream 2-project, dat een slecht voorbeeld zal zijn dat het solidariteitsbeginsel en het gemeenschappelijk energiebeleid ondermijnt; benadrukt dat de herziene gasrichtlijn in alle lidstaten correct moet worden omgezet en roept de Europese Commissie ertoe op streng op te treden tegen pogingen om de bepalingen ervan te omzeilen;

5. beklemtoont het belang van energiebesparings- en energie-efficiëntiemaatregelen voor de energiezekerheid van de EU en, in het bijzonder, de landen van het Oostelijk Partnerschap; stelt vast dat de energie-intensiteit van de landen van het Oostelijk Partnerschap gemiddeld drie keer zo hoog is als het EU-gemiddelde, en beklemtoont dat het verkleinen van deze kloof de doeltreffendste manier is om de energieafhankelijkheid van de desbetreffende landen van derde landen te verkleinen;

6. drukt zijn bezorgdheid uit over het feit dat Nord Stream 2 niet is opgenomen in het derde energiepakket en dat Gazprom hierdoor een ongegrond concurrentievoordeel krijgt, waardoor zijn dominante marktpositie nog verder zal worden versterkt;

7. nodigt de EU-lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap uit om de diversificatie van energiebronnen en aanvoerroutes verder te bevorderen, onder meer via de voltooiing en operationalisering van bestaande infrastructuurprojecten voor energieverbindingen en via bidirectionele gasstromen, die tot de beste voorbeelden van solidariteit behoren; is verheugd over de verdere ontwikkeling van de wetgeving en de projecten in verband met lng-terminals, wat onvermijdelijk zal leiden tot een progressief regelgevingskader en een sterker gemeenschappelijk energiebeleid;

8. moedigt de ontwikkeling van projecten in verband met bidirectionele gasstromen tussen de landen van het Oostelijk Partnerschap en de EU aan; steunt de bevordering van de beschikbaarheid van alternatieve gasbronnen zoals lng en is voorstander van nieuwe banden met lng-leveranciers, waaronder de Verenigde Staten, en van de ontwikkeling van hervergassingsterminals en -infrastructuur voor lng;

9. beklemtoont dat de verbetering van de regelgevingskaders op het gebied van energie van essentieel belang is, aangezien de investeringsbeslissingen op deze gebieden in sterke mate worden beïnvloed door administratieve goedkeuring; raadt de regeringen van de Oost-Europese partnerlanden aan om bij de vormgeving van juridische, financiële en regelgevende kaders te zorgen voor transparantie, samenhang en continuïteit en de strijd tegen corruptie verder te zetten, teneinde het vertrouwen van investeerders te versterken en kennis met betrekking tot regelgeving en beste praktijken te delen;

10. benadrukt de behoefte aan een gezamenlijke aanpak van nucleaire veiligheid en beveiliging en aan versterkte samenwerking tussen de oostelijke partners en de EU-lidstaten op dit gebied; vraagt alle oostelijke partners om zich volledig te houden aan de fundamentele veiligheidsbeginselen die zijn vastgelegd in de veiligheidsnormen van de IAEA en partij te zijn bij de desbetreffende verdragen, zoals het Verdrag inzake nucleaire veiligheid en het Gezamenlijk Verdrag inzake de veiligheid van het beheer van bestraalde splijtstof en inzake de veiligheid van het beheer van radioactief afval, en deze ten uitvoer te leggen; benadrukt dat gezamenlijke inspanningen om het hoogste niveau van nucleaire veiligheid en stralingsbescherming te waarborgen, kunnen worden verwezenlijkt door middel van een grotere harmonisatie van normen en door de technische, regelgevings- en wetgevingskaders op elkaar af te stemmen;

11. is van oordeel dat investeringen op energiegebied een stabiel en voorspelbaar kader voor de lange termijn vereisen en dat de landen van het Oostelijk Partnerschap voor de uitdaging staan om voor vertrouwen in het resultaat van de nieuwe regels te zorgen; wijst in deze context op de recente wijzigingen van de Oekraïense energiewet, die nog verder moet worden afgestemd op de bepalingen van het Energiegemeenschapsverdrag en waarvan de tenuitvoerlegging moet worden versterkt door aanvullende steun;

12. benadrukt hoe belangrijk het is om een open, concurrerende en geïntegreerde energiemarkt in Oost-Europa tot stand te brengen die kan leiden tot meer mogelijkheden op het gebied van handel en investeringen, capaciteitsopbouw en gezamenlijke projecten op het gebied van hernieuwbare energie, slimme netten en energie-efficiëntie, waarbij rekening wordt gehouden met de klimaatdoelstellingen; onderstreept dat een geïntegreerde energiemarkt gebaseerd moet zijn op wederkerigheid en een gelijk speelveld op het gebied van markttoegang en infrastructuur, waarbij de bescherming van het milieu en veiligheidsnormen moeten worden gewaarborgd;

13. benadrukt dat, hoewel er doelstellingen inzake het energiebeleid zijn vastgesteld en gecoördineerd op EU-niveau, de EU-lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap een beroep moeten doen op aanvullende strategieën, afhankelijk van de structuur van hun binnenlandse energiemarkt en het startpunt van hun energietransitie, met inbegrip van het verkennen van de nieuwe mogelijkheden en voordelen van lng;

14. benadrukt dat aardgas zal dienen als overbruggingsbrandstof in de energietransitie; beklemtoont dat het welslagen van de hervorming van de energiemarkt en de energietransitie afhankelijk is van de vaststelling van een solide zakelijk, wetgevings- en regelgevingskader dat de nodige veranderingen ondersteunt, evenals van een eerlijk ondersteunend financieel kader dat op een technologieneutrale aanpak is gebaseerd; is in deze context bezorgd over het besluit van de Europese Investeringsbank om zich terug te trekken uit de financiering van aardgasprojecten zonder afvang van emissies;

15. wijst er nogmaals op dat het belangrijk is om de stand van zaken in de energiesector, de interactie tussen marktspelers, de staatssteunregels en de gevolgen van mogelijke hervormingen voor alle belanghebbenden en de maatschappij in het algemeen grondig te beoordelen in het kader van de integratie en tenuitvoerlegging van de beginselen van de EU-energiemarkt; merkt bezorgd op dat de energiemarkten van de landen van het Oostelijk Partnerschap nog steeds door slechts een paar oligarchen worden gemonopoliseerd; roept de landen van het Oostelijk Partnerschap ertoe op instrumenten te ontwikkelen om decentralisatiestrategieën te bevorderen die het mogelijk maken om energie af te nemen van meerdere lokale energienetwerken (lokale zonnecentrales, kleine windmolenparken, batterijen en warmtekrachtcentrales); roept de EU ertoe op dit proces te ondersteunen door beste praktijken uit te wisselen;

16. benadrukt dat de nieuwe bedreigingen van cyberaanvallen voor de voorzieningszekerheid nieuwe maatregelen vereisen; benadrukt dat de cyberdreiging in de EU wordt versterkt door de toegenomen onderlinge afhankelijkheid van de energienetwerken van de EU-lidstaten; beveelt de EU-lidstaten en de Oost-Europese partnerlanden aan een cyberbeveiligingsstrategie voor de energiesector te ontwikkelen en ten uitvoer te leggen, die onder andere gericht moet zijn op: een grotere paraatheid om te reageren op cyberdreigingen in de energiesector; de coördinatie van reacties in de cyberspace; snellere technologische veranderingen in de richting van weerbare beveiligingssystemen;

17. raadt de EU-lidstaten en de Oost-Europese partnerlanden aan om de uitwisseling en samenwerking ten aanzien van onderzoek en beleidsvorming op het gebied van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie voort te zetten, en daarnaast het probleem van de energiearmoede aan te pakken, en daarbij bijzondere aandacht te laten uitgaan naar huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens die het moeilijk hebben hun energierekeningen te betalen of hun huis warm te houden, en die het zich niet kunnen veroorloven om in projecten op het gebied van energie-efficiëntie en modernisering te investeren maar die zouden kunnen deelnemen aan vraagsturing als de juiste infrastructuur en marktvoorwaarden aanwezig zijn;

18. herhaalt dat de hervorming van de energiemarkten niet alleen gaat over het tot stand brengen van een vrije en erg concurrerende omgeving, maar ook over het vermogen van de staat om te zorgen voor de sociale bescherming van de kwetsbaarste consumenten die om allerlei redenen niet in hun eigen basisbehoeften op het gebied van energie kunnen voorzien; benadrukt dat de hervorming van de energiemarkten en de energietransitie alleen kunnen slagen als ze brede maatschappelijke steun krijgen en als de burgers centraal staan; herinnert eraan dat alleen al in de Europese Unie naar schatting meer dan 50 miljoen huishoudens met energiearmoede kampen en roept er in dit opzicht toe op beter gebruik te maken van de waarnemingspost van de EU voor energiearmoede om informatie en beste praktijken te delen, een gespecialiseerd netwerk met belanghebbenden op het gebied van energiearmoede te ontwikkelen en nationale indicatieve doelstellingen vast te stellen, teneinde de energiearmoede te verminderen;

19. erkent de waarde van het Energiegemeenschapsverdrag, dat dankzij de toetreding van Moldavië, Oekraïne en Georgië en de samenwerking met Armenië (als waarnemer) de basis legt voor de bevordering van een regionale energiemarkt tussen de EU en haar oostelijke burens en dat is ontwikkeld op basis van wederzijdse belangen en de specifieke kenmerken van de afzonderlijke landen;

20. onderkent het belang van de wetgevende en technische steun die de EU de landen van het Oostelijk Partnerschap biedt bij het doorvoeren van hervormingen die gericht zijn op de aanpassing van hun wetgeving aan EU-normen en -regels; is verheugd over de werkzaamheden van het EU4Energy-initiatief dat is uitgevoerd met betrekking tot de zes landen van het Oostelijk Partnerschap om hun wet- en regelgevingskaders te versterken en de voorzieningszekerheid en connectiviteit in de regio te verbeteren;

21. benadrukt dat grensoverschrijdende infrastructuur tussen de EU en de Oost-Europese landen verder moet worden uitgebreid, aangezien dit nog steeds een aanzienlijke belemmering vormt voor de ontwikkeling van een concurrerende, geïntegreerde markt in de elektriciteit- en gasector; roept de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap ertoe op meer inspanningen te leveren om te zorgen voor de tijdige voltooiing en volledige ingebruikneming van de zuidelijke gascorridor, die erop gericht is de voorzieningszekerheid en de diversiteit van de energievoorziening te verbeteren, door aardgas uit de Kaspische regio en mogelijk uit Centraal-Azië naar Europa te brengen; geeft uiting aan zijn steun voor de vierde lijst van projecten van gemeenschappelijk belang, die een aantal essentiële projecten bevat voor de ontwikkeling van een goed onderling verbonden en schokbestendig gasnet voor de EU en haar buurlanden;

22. herhaalt dat de uitbreiding van de grensoverschrijdende infrastructuur tussen de EU en de Oost-Europese landen bijdraagt aan een algemene verbetering van de regionale energiezekerheid; roept ertoe op de interconnectiviteit tussen de elektriciteitsnetten van de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap te verbeteren, door een synchrone verbinding van het Oekraïense en Moldavische netwerk met het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit (ENTSB-E) in continentaal Europa tot stand te brengen; beveelt aan dat geïnteresseerde oostelijke partners regelmatig worden opgenomen in de stresstests inzake energiezekerheid van de EU;

23. benadrukt dat het belangrijk is dat alle EU-lidstaten de gemeenschappelijke regels strikt volgen, met name Richtlijn (EU) 2019/692, en roept de landen van het Oostelijk Partnerschap er nogmaals toe op hun wetgeving te blijven ontwikkelen in overeenstemming met de EU-wetgeving op het gebied van energie;

24. verzoekt haar covoorzitters deze resolutie te doen toekomen aan de voorzitter van het Europees Parlement, de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de commissaris voor Europees nabuurschapsbeleid en uitbreidingsonderhandelingen, de Europese Dienst voor extern optreden, de regeringen en parlementen van de EU-lidstaten en de Oost-Europese partnerlanden.

RESOLUTIE**van de Parlementaire Vergadering Euronest over innovatie op het gebied van onderwijs en onderwijshervormingen in de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap: uitdagingen en kansen**

(2020/C 134/04)

DE PARLEMENTAIRE VERGADERING EURONEST,

- gezien artikel 2, artikel 6, onder e), en artikel 165, en met name lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien artikel 26 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens,
- gezien het recht op onderwijs als bepaald in artikel 14 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,
- gezien artikel 2 van het Protocol bij het Verdrag van de Raad van Europa tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, over het recht op onderwijs (ETS nr. 9),
- gezien Verordening (EU) nr. 1288/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van Erasmus+: het programma van de Unie voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport en tot intrekking van Besluiten nr. 1719/2006/EG, nr. 1720/2006/EG en nr. 1298/2008/EG ⁽¹⁾,
- gezien zijn resolutie van 22 maart 2016 over de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties, werkervaring en universitaire diploma's in het kader van het Bolognaproces ⁽²⁾,
- gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie van 10 juni 2016 over de analytische onderbouwing van een nieuwe vaardighedenagenda voor Europa (SWD(2016)0195),
- gezien de mededeling van de Commissie van 7 december 2016 over onderwijs verbeteren en moderniseren (COM(2016)0941),
- gezien de mededeling van de Commissie van 22 mei 2018 over bouwen aan een sterker Europa: de rol van het beleid inzake jongeren, onderwijs en cultuur (COM(2018)0268),
- gezien het voorstel van de Commissie van 17 januari 2018 voor een aanbeveling van de Raad inzake de bevordering van gemeenschappelijke waarden, inclusief onderwijs en de Europese dimensie in lesgeven (COM(2018)0023),
- gezien het voorstel van de Commissie van 17 januari 2018 voor een aanbeveling van de Raad inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren (COM(2018)0024),
- gezien de mededeling van de Commissie van 17 januari 2018 over het actieplan voor digitaal onderwijs (COM(2018)0022),
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 8 juni 2016 getiteld "Naar een EU-strategie voor internationale culturele betrekkingen" (JOIN(2016)0029) en de resolutie van het Europees Parlement van 5 juli 2017 over datzelfde onderwerp ⁽³⁾,
- gezien de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, en met name duurzameontwikkelingsdoelstelling 4 inzake het waarborgen van inclusief en goed onderwijs met gelijke kansen en het bevorderen van kansen voor een leven lang leren voor iedereen (A/RES/70/1),
- gezien het Communiqué van Parijs van 25 mei 2018 naar aanleiding van de ministeriële bijeenkomst in het kader van de Europese hogeronderwijsruimte (EHOR),
- gezien de aanbeveling van het Europees Parlement van 15 november 2017 aan de Raad, de Commissie en de EDEO over het Oostelijk Partnerschap, in aanloop naar de top in november 2017 ⁽⁴⁾,
- gezien de resolutie van het Europees Parlement van 12 juni 2018 over de modernisering van het onderwijs in de EU ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ PB L 347 van 20.12.2013, blz. 50.

⁽²⁾ PB C 193 van 31.5.2016, blz. 17.

⁽³⁾ PB C 334 van 19.9.2018, blz. 112.

⁽⁴⁾ PB C 356 van 4.10.2018, blz. 130.

⁽⁵⁾ Aangenomen teksten, P8_TA(2018)0247.

- gezien de resolutie van het Europees Parlement van 11 december 2018 over onderwijs in het digitale tijdperk: uitdagingen, kansen en lessen voor de ontwikkeling van EU-beleid ⁽⁶⁾,
 - gezien het gezamenlijke werkdokument van de diensten van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 9 juni 2017 over twintig resultaten tegen 2020 voor het Oostelijk Partnerschap — aandacht voor kernprioriteiten en concrete resultaten (SWD(2017)0300),
 - gezien de gezamenlijke verklaring van de top van het Oostelijk Partnerschap op 24 november 2017 in Brussel,
- A. overwegende dat het recht op onderwijs een fundamenteel mensenrecht is;
 - B. overwegende dat krachtens artikel 6, onder e), VWEU de bevoegdheid op het vlak van onderwijs en opleiding bij de lidstaten berust, maar dat de Europese Unie een cruciale steunende rol heeft bij de ondersteuning van de lidstaten bij hun hervormingsinspanningen, bij de formulering van uitdagingen en doelen en bij de bevordering en uitwisseling van goede praktijken ⁽⁷⁾;
 - C. overwegende dat de open coördinatiemethode die wordt gehanteerd in het onderwijs de lidstaten in staat stelt een gemeenschappelijke strategie voor onderwijs en opleiding op te zetten en uit te voeren, waartoe ook het onlineplatform ET 2020 (onderwijs en opleiding 2020) behoort; overwegende dat een soortgelijke samenwerkingsstructuur zou kunnen worden opgezet tussen de EU-lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap, te beginnen met een regelmatige uitwisseling van goede praktijken;
 - D. overwegende dat de mate waarin onderwijsstelsels kunnen voldoen aan maatschappelijke, economische en persoonlijke behoeften afhangt van hun kwaliteit, toegankelijkheid, efficiëntie en maatregelen voor diversiteit en gelijkheid en van de beschikbaarheid van voldoende mensen en financiële en materiële middelen;
 - E. overwegende dat het verwezenlijken van gelijke kansen een belangrijke functie van onderwijs is, en dat toegang tot onderwijs dan ook inclusief moet worden gemaakt; overwegende dat er met het oog hierop meer inspanningen nodig zijn om ervoor te zorgen dat allen, en met name kansarme groepen, dezelfde kansen hebben om toegang te krijgen tot onderwijs en opleiding, om hun opleiding af te maken en om vaardigheden te verwerven op alle niveaus;
 - F. overwegende dat gewaarborgde toegang tot hoogwaardige diensten voor onderwijs en opvang voor alle jonge kinderen cruciaal is om hun een positieve start in het leven en het onderwijs te kunnen bieden;
 - G. overwegende dat het onderwijs negatieve gevolgen heeft ondervonden van transformatieprocessen en van de economische en financiële crisis; overwegende dat de overheidsfinanciering van het onderwijs in veel landen zonder actieve ingrepen lager is geworden; overwegende dat er een zorgwekkende tendens is om het onderwijs te privatiseren, wat in strijd is met het beginsel van gelijke toegang tot onderwijs; overwegende dat meer financiële overheidssteun voor het onderwijs, onder meer voor leraren en hun arbeidsomstandigheden evenals voor onderzoek, cruciaal is om gratis, inclusief en toegankelijk openbaar onderwijs te waarborgen;
 - H. overwegende dat bij de modernisering van alle niveaus van het onderwijsstelsel een groot aantal sectoren betrokken is en dat deze vele stappen vereist, waaronder de opzet en het aanbod van de studieprogramma's, de goedkeuring of aanpassing van het wettelijk en regelgevingskader voor kwaliteitsborging om nieuwe onderwijs- en leermethoden mogelijk te maken, de bevordering van innovatie via financieringsmechanismen en de versterking van het bestuur van het onderwijs;
 - I. overwegende dat digitale vaardigheden essentieel zijn voor maatschappelijke participatie en voor een succesvolle beroepsmatige ontplooiing, aangezien de digitale transformatie de publieke en politieke dialoog en de arbeidsmarkt verandert en behoefte creëert aan nieuwe vaardigheden; overwegende dat het daarom belangrijk is ervoor te zorgen dat alle scholen zijn uitgerust met computers en over internetverbindingen beschikken;
 - J. overwegende dat basisonderwijs op het gebied van cyberhygiëne, cyberveiligheid, gegevensbescherming, auteursrecht, media- en internetgeletterdheid leeftijds- en ontwikkelingsgericht moet zijn om kinderen te helpen uitgroeien tot kritische leerlingen, actieve burgers en verantwoordelijke internetgebruikers en personen die vorm geven aan een democratische digitale samenleving, geïnformeerde beslissingen te nemen en zich bewust te zijn van de risico's van het internet en deze te kunnen ondervangen, zoals onlinedesinformatie, -intimidatie en -inbreuken in verband met persoonsgegevens; overwegende dat onderwijs met betrekking tot cyberbeveiliging moet worden opgenomen in de academische en beroepsopleidingen;
 - K. overwegende dat onderwijsarmoede een uitdaging is voor de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap;
 - L. overwegende dat het voor een beter begrip en beheer van de ecologische, maatschappelijke en economische problemen van onze planeet absoluut noodzakelijk is dat mensen vaardigheden ontwikkelen op het gebied van mondiale bewustwording, met name met betrekking tot mondiaal burgerschap, interculturele dialoog en duurzame ontwikkeling;

⁽⁶⁾ Aangenomen teksten, P8_TA(2018)0485.

⁽⁷⁾ Aangenomen teksten, P8_TA(2018)0247.

- M. overwegende dat de digitalisering en de oprichting van gemeenschappelijke leerplatformen bijdragen tot de modernisering van de onderwijsstelsels, met name door het gemakkelijker te maken om afstandsonderwijs en gecombineerd afstands- en contactonderwijs aan te bieden; overwegende dat uit dergelijke ontwikkelingen ook problemen met betrekking tot gegevensbescherming voortvloeien;
- N. overwegende dat een leven lang leren moet worden aangemoedigd, bijvoorbeeld door synergieën tussen formele en informele vormen van leren en door degelijke stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding;
- O. overwegende dat alle landen van de EU en het Oostelijk Partnerschap lid zijn van de Europese hogeronderwijsruimte;
- P. overwegende dat de onderwijsstelsels in de landen van het Oostelijk Partnerschap nog steeds door de Sovjeterfenis gekenmerkt worden en dat deze landen daarom te maken hebben met specifieke uitdagingen op onderwijsgebied die in de EU niet bestaan;
- Q. overwegende dat alle bilaterale overeenkomsten tussen de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap een specifiek hoofdstuk bevatten over onderwijs, opleiding en jeugd; overwegende dat een van de doelstellingen van platform 4 van het beleid voor het Oostelijk Partnerschap erin bestaat de deelname van de landen van het Oostelijk Partnerschap aan EU-programma's op onder meer het gebied van onderwijs, onderzoek en innovatie te vergroten, de samenwerking tussen de EU en de onderwijs- en opleidingsinstanties, instellingen voor hoger onderwijs, scholen en onderzoeksinstellingen van de landen van het Oostelijk Partnerschap te bevorderen en de kennis en uitwisseling van goede praktijken op deze gebieden te verbeteren; overwegende dat een van de prioriteiten van het werkprogramma voor 2018-2019 van de werkgroep voor onderwijs, cultuur en jeugd in het kader van platform 4 erin bestaat de modernisering, internationalisering, digitalisering (e-leren) en kwaliteitsverbetering van de stelsels voor hoger onderwijs en beroepsonderwijs en -opleiding te bevorderen;
- R. overwegende dat verschillende EU-programma's op het gebied van onderwijs en innovatie openstaan voor of specifiek ontworpen zijn voor de landen van het Oostelijk Partnerschap, zoals Erasmus+, eTwinning Plus, EaPConnect, EU4Innovation, Creatief Europa, Cosme en Horizon 2020 en hun opvolgers voor 2021-2027; overwegende dat dergelijke programma's een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het opvangen van de maatschappelijke en economische veranderingen of de belangrijkste uitdagingen waar Europa tot het einde van dit decennium mee wordt geconfronteerd, onder meer de bestrijding van de jeugdwerkloosheid, een grotere integratie in de Europese samenlevingen, de ontwikkeling van het sociaal kapitaal van jongeren, de creatie en ontwikkeling van efficiënt werkende stelsels voor onderwijs en opleiding, alsmede de sociale integratie van personen uit een kansarm milieu;
- S. overwegende dat op het Jongerenforum van het Oostelijk Partnerschap in Kaunas is geweest op de noodzaak van een meer intensieve en doeltreffende samenwerking tussen instellingen voor niet-formeel en formeel onderwijs, om jongeren tewerk te stellen en hen te betrekken bij activiteiten van het maatschappelijk middenveld;
- T. overwegende dat genderongelijkheid in het onderwijs zowel de persoonlijke ontwikkeling als de werkgelegenheid belemmert en invloed heeft op talrijke sociaal-culturele gebieden; overwegende dat gendergelijkheid een grondbeginsel van de Europese Unie en van het beleid voor het Oostelijk Partnerschap is en verankerd is in de verdragen ter zake en dat het een vast onderdeel moet vormen van alle beleidsdomeinen van de Unie, met inbegrip van onderwijs en cultuur; overwegende dat onderwijs een krachtig middel is om genderongelijkheid tegen te gaan;
- U. overwegende dat jeugdwerk en niet-formeel onderwijs de integratie en activering zouden bevorderen van jongeren die zijn getroffen door maatschappelijke en economische uitsluiting;
- V. overwegende dat er nog steeds beperkingen zijn voor onderwijs in minderheidstalen en dat de toegang tot onderwijs in arme gebieden in sommige landen van het Oostelijk Partnerschap beperkt is;
- W. overwegende dat de landen van het Oostelijk Partnerschap de afgelopen tien jaar snel ontvolkt zijn geraakt en dat jongeren er geneigd zijn hun thuisland en regio te verlaten op zoek naar beter onderwijs en een fatsoenlijke baan;

Algemene overwegingen

1. benadrukt dat de zorg voor gelijke toegang tot kwaliteitsvol inclusief onderwijs essentieel is voor de uitbouw van welvarende samenlevingen en voor de verwezenlijking van blijvende sociale cohesie, door armoede, sociale uitsluiting en genderstereotypen te bestrijden; roept de EU-lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap op om in hun beleid prioriteit te geven aan overheidsinvesteringen in onderwijs op alle niveaus, onder meer door voldoende financiële middelen ter beschikking te stellen;

2. benadrukt dat er nieuwe manieren van leren nodig zijn om te voldoen aan de eisen van de steeds mobieler en digitalere samenlevingen; is van mening dat het onderwijs niet alleen door middel van hoorcolleges, theoretisch en passief leren moet worden verstrekt, maar ook door middel van experimenteel en participatief leren onder toezicht van of met deelname van leraren en dat het moet zijn afgestemd op de keuze die de leerlingen en studenten hebben gemaakt;
3. benadrukt dat de landen hun stelsels voor onderwijs en opleiding op alle niveaus moeten hervormen om de mogelijkheden van de informatie- en communicatietechnologie (ICT) en de natuurlijke vaardigheden van kinderen ten volle te benutten en om kinderen te helpen de vaardigheden te ontwikkelen die zij nodig hebben om te voldoen aan de behoeften van de samenleving en arbeidsmarkt van de toekomst;
4. benadrukt dat passende financiering nodig is om de onderwijsstelsels te hervormen en ervoor te zorgen dat niet alleen in grote steden, maar ook in moeilijk toegankelijke plattelandsgebieden innovatief en kwalitatief hoogstaand onderwijs wordt verstrekt;
5. benadrukt dat het om de toegankelijkheid en de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen noodzakelijk is om niet alleen méér middelen beschikbaar te stellen teneinde de infrastructuur te verbeteren en het loon van leraren en onderzoekers te verhogen, maar er ook voor te zorgen dat de financiële steun transparant wordt verdeeld tussen onderwijs- en onderzoeksinstellingen;
6. benadrukt dat inclusiviteit, gelijke toegang en innovatie de leidende beginselen voor onderwijs en opleiding in het digitale tijdperk moeten zijn; is van mening dat digitale technologieën de bestaande ongelijkheden niet mogen versterken, maar moeten worden gebruikt om in plaats daarvan de digitale kloof tussen leerlingen, studenten en lerenden uit verschillende sociaal-economische milieus en verschillende regio's van de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap te dichten;
7. benadrukt dat het weliswaar van essentieel belang is om de elementaire en geavanceerde digitale vaardigheden van lerenden te vergroten, maar dat andere vaardigheden, waaronder sociale en burgerschapsvaardigheden en ethisch bewustzijn, niettemin een belangrijk onderdeel van de onderwijsstelsels moeten blijven vormen; is van mening dat het ook belangrijk is mensen de persoonlijke en burgerschapsvaardigheden aan te leren die hen helpen om samen te leven en te werken; benadrukt bovendien dat het van het grootste belang is in alle onderwijsstelsels prioriteit te geven aan de ontwikkeling van kritisch, constructief en innoverend denken en aan mediageletterdheid; onderstreept het belang van literatuur- en geschiedenisonderwijs en de ontwikkeling van culturele competenties;
8. benadrukt de positieve gevolgen van culturele verscheidenheid en meertaligheid op scholen voor de cognitieve en taalontwikkeling van leerlingen en voor de bevordering van intercultureel bewustzijn, respect en pluralisme;
9. onderstreept de essentiële rol van formeel en niet-formeel onderwijs bij het bevorderen van essentieel begrip en eerbiediging van de mensenrechten, de fundamentele vrijheden, de waardigheid en de culturele diversiteit, bij het voorkomen en uitroeien van alle vormen van onverdraagzaamheid, discriminatie, extremisme en haatzaaiende uitlatingen en bij het bestrijden van antisemitisme, zigeunerhaat, homohaat en kleinering van etnische en culturele groepen; roept de EU-lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap op om ervoor te zorgen dat alle leraren adequaat worden opgeleid om attitudes en gedragspatronen te bevorderen die gebaseerd zijn op de beginselen van non-discriminatie, wederzijds respect en verdraagzaamheid;
10. benadrukt dat de aanpassing van onderwijsinstellingen aan nieuwe technologieën en innovatieve didactische benaderingen nooit moet worden gezien als een doel op zich, maar veeleer als een middel om de kwaliteit en de inclusiviteit van het onderwijs te verbeteren;
11. benadrukt dat seksuele voorlichting deel moet uitmaken van het onderwijsprogramma om te voldoen aan de WHO-normen inzake voorlichting en bescherming van jongeren in Europa; stelt dat dergelijke voorlichting onderwerpen zoals seksuele expressie, relaties en uitdrukkelijke toestemming moet omvatten, alsook informatie over negatieve gevolgen of aspecten zoals seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) en hiv, onbedoelde zwangerschap, seksueel geweld en schadelijke praktijken zoals kinderlokking en vrouwelijke genitale verminking;
12. benadrukt het potentieel van de ontwikkeling van elektronische evaluatie-instrumenten voor onderwijsstelsels en een breder gebruik van digitale technologieën, zoals analyses en creatieve tests, om leraren in staat te stellen een benadering te volgen waarin de lerende centraal staat;

13. benadrukt de centrale rol van leraren en hogeronderwijsdocenten in elk onderwijsstelsel en de noodzaak om hen te stimuleren tot innovatie door hen op passende wijze te belonen, hun toereikende opleidingsmogelijkheden te bieden en beloningssystemen vast te stellen; benadrukt de essentiële rol van intercollegiale activiteiten en de uitwisseling van goede praktijken op dit gebied;
14. benadrukt dat van scholen niet kan worden verwacht dat zij zonder hulp het onderwijsstelsel hervormen en dat zij de steun van de andere belanghebbenden nodig hebben;
15. betreurt dat er in de landen van het Oostelijk Partnerschap gemiddeld veel meer jongeren geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen dan in de EU; benadrukt daarom dat de programma's en de algemene aanpak van het onderwijs, met inbegrip van een leven lang leren, grondig moeten worden hervormd in de landen van het Oostelijk Partnerschap om aan de behoeften van de arbeidsmarkt te voldoen;
16. is in dit verband ingenomen met de sterke nadruk die op de top van het Oostelijk Partnerschap in 2017 en in de resultaten tegen 2020 is gelegd op jongeren en onderwijs, en met de toegenomen EU-steun op deze gebieden; is bovendien verheugd over de opening van de eerste Europese school van het Oostelijk Partnerschap in Tbilisi in september 2018;
17. pleit ervoor de tendens van ontvolking van de landen van het Oostelijk Partnerschap om te buigen door a) de verbinding tussen onderwijshervormingen en de behoeften van de arbeidsmarkt te versterken, b) te investeren in programma's ten behoeve van de jeugd (met een grote nadruk op de jeugd op het platteland) en sociaal ondernemerschap, en c) een nieuw programma voor jonge professionals op te zetten naar het voorbeeld van Erasmus + (EU4Young Professionals);
18. roept de lidstaten van de EU en de landen van het Oostelijk Partnerschap op om onderwijs te erkennen als investering en meer overheidsfinanciering beschikbaar te stellen voor onderwijs en opvang voor jonge kinderen, openbare scholen, beroepsopleidingen, een leven lang leren, openbare universiteiten en onderzoek;

Aanbevelingen

19. beveelt aan partnerschappen op te zetten tussen overheden, organisaties zonder winstoogmerk, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven om inzicht te krijgen in de bestaande lacunes en manieren te ontwikkelen om deze aan te pakken; herhaalt de oproep van het Europees Parlement voor de invoering van de Europese kindergarantie als een belangrijk instrument om kinderarmoede en sociale uitsluiting te bestrijden en bij te dragen tot gelijke toegang voor kinderen tot gratis onderwijs, gratis kinderopvang, gratis gezondheidszorg, fatsoenlijke huisvesting en adequate voeding;
20. roept de verantwoordelijke instanties van de landen van het Oostelijk Partnerschap en de EU op om bij de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs een aanpak te volgen die in de eerste plaats gericht is op het vergroten van de motivatie, en niet op het opleggen van straffen;
21. verzoekt de lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap om genderstereotypen in het onderwijs te bestrijden, opdat vrouwen dezelfde kansen en keuzevrijheid hebben bij de loopbaan die zij nastreven; is in dit verband bezorgd over de aanhoudende stereotypen in leermiddelen in sommige landen en de verschillende verwachtingen die leraren hebben van het gedrag van meisjes en jongens; benadrukt dat in de onderwijsstelsels rekening moet worden gehouden met de behoeften van mensen die het slachtoffer zijn van discriminatie;
22. pleit voor meer steun voor opleiding in vaardigheden op het gebied van mondiale bewustwording en nieuwe onderwijspraktijken zoals dieper leren, evoluties in de relatie tussen leraren en leerlingen en nieuwe leermethoden zoals STEAM (wetenschap, technologie, engineering, kunst en wiskunde);
23. beveelt aan om in alle interparlementaire vergaderingen tussen het Europees Parlement en de parlementen van de landen van het Oostelijk Partnerschap een specifiek agendapunt op te nemen over de onderwijshervormingen en het toezicht op de uitvoering van de relevante clausules van bilaterale overeenkomsten;

24. roept de EU, de lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap op meer te doen ter verbetering van de mediageletterdheid en burgerschapsvorming door middel van cultuur en onderwijs vanaf jonge leeftijd, zodat de burgers misleidende informatie en vooringenomen berichtgeving kunnen herkennen en in de context kunnen plaatsen; spoort de lidstaten en de landen van het Oostelijk Partnerschap aan om specifieke cursussen of opleidingen over mediageletterdheid op te nemen in de leerplannen en om informatiecampagnes te organiseren die gericht zijn op de bevolkingsgroepen die bijzonder vatbaar en/of kwetsbaar zijn voor desinformatie;
 25. verzoekt de Commissie om de onderwijsinstellingen en met name de voor hen werkende leraren in de landen van het Oostelijk Partnerschap proactief en in de eerste plaats via de EU-delegaties een overzicht te bieden van alle beschikbare middelen (met inbegrip van onlineleermiddelen zoals School Education Gateway) en onderwijsfinanciering waarvoor zij in aanmerking kunnen komen; beveelt aan om in elke EU-delegatie in een land van het Oostelijk Partnerschap één duidelijk herkenbaar centraal contactpunt voor onderwijs aan te wijzen;
 26. herhaalt de oproep die het Europees Parlement heeft gedaan in zijn resolutie van 11 december 2018 over onderwijs in het digitale tijdperk om aanbevelingen op te stellen voor het minimumniveau inzake digitale competentie dat leerlingen tijdens hun opleiding moeten verwerven; is van mening dat zowel in de EU-lidstaten als in de landen van het Oostelijk Partnerschap een specifieke ICT-module, bijvoorbeeld op basis van de ICT-module in het kader van PISA, kan worden ingevoerd om ervoor te zorgen dat de onderwijsinstellingen in al deze landen hetzelfde minimumniveau inzake digitale competentie nastreven;
 27. pleit ervoor dat de Commissie met de landen van het Oostelijk Partnerschap zou samenwerken om meer Europese scholen van het Oostelijk Partnerschap te openen en de landen van het Oostelijk Partnerschap zou aansporen om te voldoen aan de voorwaarden voor de oprichting van dergelijke scholen;
 28. is ingenomen met de verhoging van de middelen voor digitale vaardigheden die ter beschikking worden gesteld in het kader van de volgende generatie programma's van het meerjarig financieel kader (MFK), maar dringt er niettemin op aan dat de Commissie synergieën bevordert en zorgt voor coördinatie tussen de programma's van het MFK, waaronder Erasmus+, Horizon Europa, het Europees Sociaal Fonds, InvestEU en Digitaal Europa, met het oog op een zo doeltreffend mogelijke financiering voor de ontwikkeling van hoogwaardige digitale vaardigheden;
 29. spoort toekomstige leraren aan om in het buitenland praktische onderwijservaring op te doen met steun van Erasmus+, bijvoorbeeld door een aanvraag in te dienen om deel te nemen aan het programma voor internationale mobiliteit van studiepunten; dringt erop aan dat in het kader van Erasmus 2021-2027 bijzondere aandacht zou worden besteed aan de mogelijkheid voor leraren van het basis- en secundair onderwijs uit landen van het Oostelijk Partnerschap om in EU-scholen aan mobiliteitsregelingen deel te nemen;
 30. spoort het schoolpersoneel, d.w.z. leraren, bibliothecarissen en schoolhoofden, uit de landen van het Oostelijk Partnerschap aan om hun school te betrekken bij eTwinning, een onderdeel van het Erasmus-programma dat kansen biedt om samen te werken, projecten te ontwikkelen, materiaal te delen en deel uit te maken van een leergemeenschap;
 31. spoort de Commissie aan om samen te werken met de landen van het Oostelijk Partnerschap om — in voorkomend geval in het kader van de werkzaamheden van het specifieke platform van het Oostelijk Partnerschap — een overzicht op te stellen van de hervormingen van alle niveaus van het onderwijsstelsel die in de landen van het Oostelijk Partnerschap zijn doorgevoerd;
 32. beveelt de landen van het Oostelijk Partnerschap aan om de stelsels van duaal leren uit te breiden en om in de opleiding van studenten praktische cursussen op te nemen die door bedrijven worden georganiseerd en bij het profiel van de faculteit in kwestie aansluiten.
-

RESOLUTIE**van de Parlementaire Vergadering Euronest over de toekomst van de trioplusstrategie voor 2030:
werken aan de toekomst van het Oostelijk Partnerschap**

(2020/C 134/05)

DE PARLEMENTAIRE VERGADERING EURONEST,

- gezien de oprichtingsakte van de Parlementaire Vergadering Euronest van 3 mei 2011 en de gezamenlijke verklaring van de top van het Oostelijk Partnerschap van 24 november 2017,
 - gezien de associatieovereenkomsten tussen de EU enerzijds en Georgië, Moldavië en Oekraïne anderzijds, met name de diepe en brede vrijhandelsruimten (DCFTA),
 - gezien het gezamenlijke werkdocument van de diensten van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden van 9 juni 2017 getiteld “Eastern Partnership — 20 Deliverables for 2020 focusing on key priorities and tangible results” (Het Oostelijk Partnerschap — 20 resultaten voor 2020: aandacht voor kernprioriteiten en concrete resultaten),
 - gezien artikel 9, lid 3, van haar reglement,
- A. overwegende dat de EU heeft aangetoond dat zij met het uitbreidingsbeleid over een enorme transformerende kracht beschikt, getuige het succes dat de landen van Midden- en Oost-Europa hebben gehad bij hun ontwikkeling van posttotalitaire gereguleerde economieën tot democratieën naar Europees model via het Europese integratieproces;
- B. overwegende dat bij de hervormingen en harmonisatie van nationale wetgevingen met de EU-normen in Oekraïne, Georgië en Moldavië al aanzienlijke vooruitgang is geboekt;
- C. overwegende dat deze transformerende kracht van het uitbreidingsproces moet worden gebruikt in de Westelijke Balkan en in de landen van het Oostelijk Partnerschap die tot de EU willen toetreden;
- D. overwegende dat het uitbreidingsproces van de EU potentiële voordelen heeft voor de landen van het Oostelijk Partnerschap en gunstig zou zijn voor de EU, om dat we, zoals Europees commissaris J. Hahn heeft gezegd, “slimmer moeten worden in het exporteren van stabiliteit. Als we dit niet doen, zal Europa instabiliteit blijven importeren”;
- E. overwegende dat het Oostelijk Partnerschap dit jaar tien jaar bestaat en een doeltreffend instrument is gebleken voor het verlenen van steun op maat op basis van de beginselen “meer voor meer” en “minder voor minder”, die zijn gekoppeld aan de uitvoering van hervormingen;
- F. overwegende dat het beleid van het Oostelijk Partnerschap een op maat gemaakt samenwerkingsconcept is voor alle zes landen Armenië, Azerbeidzjan, Belarus, Georgië, Moldavië en Oekraïne en hun verdere vooruitgang op het Europese traject afhangt van de naleving van de Europese waarden en normen waaraan deze landen zich hebben verbonden;
- G. overwegende dat de ondertekening en de ratificatie van de CEPA door het Armeense parlement in april 2018 wordt beschouwd als bewijs van een alternatieve manier om een verbeterd en strategisch versterkt partnerschap tussen Armenië en de EU te verwezenlijken;
- H. overwegende dat volgens het verslag van het Internationaal IDEA getiteld “The Global State of Democracy 2019” (Staat van de democratie in de wereld in 2019) Armenië het enige land in Europa is dat de transitie heeft doorgemaakt van een hybride regime in 2017 naar een democratie in 2018;
- I. overwegende dat de landen van het Oostelijk Partnerschap, vooral de landen die hebben laten zien dat zij tot de EU willen toetreden, nog steeds te maken hebben met agressieve hybride dreigingen van het Kremlin die zijn bedoeld om hen in de invloedssfeer van het Kremlin te houden en het Europese integratieproces te belemmeren door te verhinderen dat zij succesvolle Europese landen worden;
- J. overwegende dat er enorme uitdagingen bestaan voor het internationale veiligheidsklimaat en de mensenrechten-dimensie, die worden veroorzaakt door het dynamische veranderingen in het internationale bestel;

1. wijst met nadruk op de “soft power”-instrumenten van het Oostelijk Partnerschap, zoals het invoeren van visumvrij reizen ter ondersteuning van de politieke wil om te hervormen en neemt kennis van de vooruitgang die is geboekt door de landen van het Oostelijk Partnerschap wat betreft de verwezenlijking van de 20 resultaten voor 2020, terwijl nu de nieuwe richtsnoeren voor het volgend decennium tot 2030 worden besproken;
2. wijst erop dat het initiatief van het Oostelijk Partnerschap succesvol is geweest bij het ondersteunen van met de EU geassocieerde landen bij het versneld uitvoeren van hervormingen en verdergaande politieke en economische integratie met de EU;
3. benadrukt dat we ons vandaag de dag op een cruciaal moment bevinden waarop we nieuwe bijkomende langetermijninstrumenten aan onze strategie moeten toevoegen om de verder gevorderde landen van het Oostelijk Partnerschap te helpen hun motivatie en momentum voor hervormingen vast te houden in het nieuwe decennium tot 2030, en benadrukt dat de EU haar beleidsinstrumenten op een hoger peil moet brengen om aan te sluiten bij de door onze oostelijke partners geboekte vooruitgang;
4. pleit ervoor een discussie te beginnen over een toekomstgerichte strategische agenda voor het Oostelijk Partnerschap voor het volgend decennium, om verder te gaan met het bevorderen van een ambitieuzer gebruik van differentiatie, de beginselen “meer voor meer” en “minder voor minder”, en om een nieuw vlaggenschipinitiatief te presenteren — de trioplusstrategie voor 2030;
5. stelt voor dat met de trioplusstrategie voor 2030 het Europees trioproces wordt ingevoerd met diepere integratieinstrumenten voor de EU en haar geassocieerde landen, zoals is gedaan met het in 2014 gestarte proces van Berlijn, dat tot doel had het leiderschap van de EU en de coalitie van gelijkgestemde lidstaten voor de integratie van de landen van de Westelijke Balkan in de EU te versterken; stelt bovendien een actief opendeurenbeleid van de EU voor voor de landen van het Oostelijk Partnerschap die aanzienlijke en waardevolle vooruitgang boeken;
6. benadrukt dat de trioplusstrategie voor 2030 een ambitieus Europees geopolitiek instrument zal zijn, dat gebruik zal maken van een nieuwe generatie van instellingen en beleidsmaatregelen, duurzame handels- en stabilisatieovereenkomsten en de instrumenten daarvan (EU-steungroep voor het trio, trio-investeringsplatform, de Europese Green Deal, Digitaal Europa, bevordering van onze Europese manier van leven en de Europese democratie, overeenkomst betreffende conformiteitsbeoordeling en aanvaarding (OCA's), de agenda voor connectiviteit, het trans-Europees netwerk (TEN), Horizon 2020, de conferentie over de toekomst van Europa en andere EU-initiatieven);
7. benadrukt dat verdere achteruitgang van de democratie, hervormingen en de rechtsstaat en de afzwakking van de Europese koers in de landen van het trio de hierboven beschreven trioplusstrategie voor 2030 in gevaar zal brengen;
8. onderstreept dat de trioplusstrategie voor 2030 een aanvulling op de instrumenten van het Oostelijk Partnerschap moet zijn, niet gericht zal zijn op het vervangen van de bestaande initiatieven op dit gebied en zal bijdragen aan de discussie over manieren om het beleid van het Oostelijk Partnerschap doeltreffender te maken;
9. stelt een breder en uitgebreider strategisch format voor — Trio + 1, met inbegrip van Armenië — op basis van de beginselen en standpunten die in de brede en versterkte partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en Armenië zijn bevestigd;
10. merkt op dat de succesvolle uitvoering van de EU-integratiehervormingen door de met de EU geassocieerde landen van het trio zal zorgen voor nieuwe prikkels voor de overige landen van het Oostelijk Partnerschap om ervoor te kiezen op ambitieuze wijze Europese integratie na te streven;
11. benadrukt dat de trioplusstrategie voor 2030, ondersteund door het Europees trioproces, een grote transformerende invloed zal hebben op de opinie van de gewone mensen in Rusland, omdat zij hen helpt ernaar te streven hun land open, democratisch en Europees te maken;
12. pleit ervoor dat dringend gemeenschappelijke mechanismen worden ontwikkeld om weerstand te bieden aan de hybride dreigingen van het Kremlin waardoor de eensgezindheid van de EU en de veiligheid in de landen van het Oostelijk Partnerschap die aanpassing aan de EU nastreven, worden ondermijnd;

13. merkt op dat het succes van het Oostelijk Partnerschap, met inbegrip van het Europees trioproces en de trioplusstrategie voor 2030, van cruciaal belang zal zijn voor zowel de landen van het Oostelijk Partnerschap als voor de EU, omdat het de beste bijdrage levert tot de verwezenlijking van een Europa dat “compleet, vrij en in vrede” is, merkt ook op dat door dit succes de scheidslijnen op het Europese continent, waardoor de landen van het Oostelijk Partnerschap nog steeds van de rest van de EU worden gescheiden, zullen worden opgeheven;
 14. verzoekt haar covoorzitters deze resolutie te doen toekomen aan de voorzitter van het Europees Parlement, de Europese Raad, de Europese Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de commissaris voor Europees nabuurschapsbeleid en uitbreidingsonderhandelingen, de Europese Dienst voor extern optreden, alsmede de regeringen en parlementen van de EU-lidstaten en de Oost-Europese partnerlanden.
-

ISSN 1977-0995 (elektronische uitgave)
ISSN 1725-2474 (papieren uitgave)

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

